

**PROGRAM BUDOWANIA LOKALNEGO
SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM
I RODZINĄ
W POWIECIE STRZELIŃSKIM
NA LATA 2010-2015**

Strzelin, grudzień 2009 roku

SPIS TREŚCI

PODSTAWY PRAWNE.....	3
WSTĘP	4
I DZIAŁANIA USPRAWNIAJĄCE SYSTEM POMOCY DZIECKU I RODZINIE	5
II LOKALNE ZASOBY SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.....	6
III CELE STRATEGICZNE	7
IV PROJEKT W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PORADNICTWA RODZINNEGO.....	9
V PROJEKT W ZAKRESIE WSPIERANIA I PROPAGOWANIA RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO	9
VI PROJEKT W ZAKRESIE OPIEKI NAD MŁODZIEŻĄ USAMODZIELNIAJĄCĄ SIĘ.....	10
VII EWALUACJA	10
VIII ZAKOŃCZENIE	10

PODSTAWY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.(Dz. U. Nr78 poz.483 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tekst jednolity (Dz. U. z 2009 r. Nr175, poz.1362),
3. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr233, poz.2344 ze zm.),
4. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 r. Nr6, poz.45 ze zm.),
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych z dnia 19 października (Dz. U. Nr 201, poz.1455),
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 września 2005 r. w sprawie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych (Dz. U. Nr205, poz.1701),
7. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (Dz. U. z 1991 r. Nr120, poz. 526),
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr180, poz.1493),

Wstęp

Program opracowano na podstawie art.19, pkt.4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362) oraz Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Strzelińskim.

Ochrona prawna jest jedną z podstawowych zasad Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art.71 ust.1 Konstytucji państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji społecznej i materialnej, rodziny przeżywające kryzys, zwłaszcza rodziny wielodzietne, niepełne, dotknięte bezrobociem, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony instytucji publicznych.

Według art.72 ust.1 i 2 Konstytucji organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Realizacja zintegrowanej polityki prorodzinnej wymaga ścisłej współpracy wielu podmiotów. Pomoc na rzecz rodziny realizowana jest przez jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego przy wsparciu organizacji pozarządowych i stowarzyszeń.

Zamierzamy doskonalić współpracę między poszczególnymi służbami wewnątrz pomocy społecznej oraz między sądem rodzinnym, kuratorami, policją a pracownikami socjalnymi.

Odpowiedzialność za organizację systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w powiecie spoczywa na Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

W ramach realizacji zadań w tym zakresie PCPR podejmuje:

1.Działania profilaktyczne i korekcyjne:

a)Grupa dla sprawców przemocy domowej (na podstawie programu edukacyjno-korekcyjnego dla sprawców przemocy domowej „PARTNER”),

2.Działania edukacyjne i wspierające rodzinę związane z pomocą psychologiczną:

a)Trening umiejętności wychowawczych dla rodziców z ograniczoną władzą rodzicielską lub jej pozbawionych,

b)Poradnictwo psychologiczne dla rodzin zastępczych, rodzin w kryzysie oraz innych klientów pomocy społecznej,

c)Terapia psychologiczna,

d)Terapia pedagogiczna,

e)Praca socjalna,

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie podejmuje współpracę z innymi instytucjami: sądem rodzinnym, poradnią pedagogiczno-psychologiczną, policją, ośrodkami pomocy społecznej, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, rodzinnymi formami opieki zastępczej, prokuraturą, komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, służbą zdrowia, placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami, świetlicami środowiskowymi i organizacjami pozarządowymi.

Powiatowy system współpracy w zakresie pomocy dziecku i rodzinie wymaga wprowadzenia pewnych zmian, zwłaszcza w zakresie koordynacji współpracy instytucji i organizacji zajmujących się tymi problemami. Działania instytucji mają charakter równoległy, niezależny od siebie. Zbudowanie lokalnych systemów opieki nad dzieckiem i rodziną pozwoli na sukcesywne wsparcie zewnętrzne rodzin zagrożonych.

System pomocy i wsparcia dziecka i rodziny:

1.koordinacja działań wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie (np. zwołanie posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego),

2.pomoc z wykorzystaniem specjalistów i placówek pomocy działających na terenie powiatu,

3.rozbudowę form pomocy dziecku i rodzinie,

4.określenie form i kierunków pomocy oraz zakresu interwencji w rodzinie.

I . DZIAŁANIA USPRAWNIAJĄCE SYSTEM POMOCY DZIECKU I RODZINIE

1.Doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych różnych szczebli, wychowawców placówek opiekuńczo-wychowawczych, związanych z problematyką pracy socjalnej z rodziną, form pomocy rodzinom zastępczym, rodzinom biologicznym oraz innym rodzinom w kryzysie,

2.Zwiększenie liczby specjalistów pracujących na rzecz rodzin naturalnych oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych do pracy z rodzinami i dziećmi,

3. Doskonalenie współpracy między pracownikami socjalnymi i rodzinnymi formami opieki zastępczej, traktowanie rodzin zastępczych jako pomocników systemu opieki nad dzieckiem, a nie klientów pomocy społecznej,

4. Utrwalanie współpracy między sądem rodzinnym a pracownikami socjalnymi oraz innymi specjalistami pracującymi na rzecz pomocy rodzinom poprzez kontynuację spotkań sędziów, kuratorów, pracowników socjalnych, rodziców zastępczych i samorządowców w celu omówienia spraw rodzin zastępczych oraz innych rodzin w kryzysie,

5. Utworzenie Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego oraz Dziennego Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny,

6. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz szkolenie kandydatów gotowych pełnić rolę rodziców zastępczych,

7. Kontynuowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej oraz treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej lub z ograniczoną władzą rodzicielską,

8. Propagowanie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla rodzinnych form opieki zastępczej oraz innych rodzin w kryzysie,

II. LOKALNE ZASOBY SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

Na terenie Powiatu Strzelińskiego funkcjonują następujące jednostki, które powinny włączyć się w budowę Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną:

- 1) Sąd Rejonowy w Strzelinie,
- 2) Komenda Powiatowa Policji w Strzelinie,
- 3) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelinie,
- 4) Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Strzelinie (4 miejsca),
- 5) Dom Dziecka Placówka Wielofunkcyjna w Górcu (30 miejsc socjalizacyjnych, 8 miejsc interwencyjnych),
- 6) Rodziny Zastępcze:
 - spokrewnione (43),
 - niespokrewnione z dzieckiem (6 rodziny),
 - niespokrewnione z dzieckiem zawodowe wielodzietne (2 rodziny),
 - niespokrewnione z dzieckiem zawodowe specjalistyczne (1 rodzina),
- 7) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Górcu (hostel-6 miejsc),

- 8) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Strzelinie
 - a) Punkt Informacyjno-Konsultacyjny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
 - b) Świetlica Środowiskowa
- 9) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Borowie,
- 10) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wiązowie,
- 11) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przewornie,
- 12) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kondratowicach,
- 13) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie,
- 14) Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Zespole Placówek Oświatowych w Strzelinie,
- 15) Stowarzyszenie Świętego Celestyna w Mikoszowie,
- 16) Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelinie,
- 17) Stowarzyszenie Dobroczynności im. Matki Teresy z Kalkuty w Strzelinie,
- 18) Strzelińskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych
 - Integracyjna Świetlica Socjoterapeutyczna,
 - Punkt Konsultacyjno-Mediacyjny,
- 20) Szkoły,
- 21) Parafie

III. CELE STRATEGICZNE

Stworzenie zintegrowanego systemu pomocowego dla Powiatu Strzelińskiego, który będzie oferował różnorodne formy pomocy dziecku i rodzinie dostosowane do lokalnych potrzeb

Cele szczegółowe:

I Podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych patologią poprzez rozwój profilaktyki.

II Zapobieganie kierowaniu dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie rodzin w kryzysie oraz wsparcie w ramach działalności placówek wsparcia dziennego.

III Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. Wsparcie rodzin zastępczych oraz rozwój niespokrewnionych rodzin zastępczych.

IV Reintegracja rodziny poprzez tworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

V Przygotowanie wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych do samodzielnego życia.

Przewidywane działania:

Ad 1:

- 1) Profilaktyka poprzez edukację i wczesne interweniowanie w rodzinach zagrożonych dysfunkcją,
- 2) Udział w treningu umiejętności wychowawczych,
- 3) Terapia rodzinna,
- 4) Koordynowanie działań na rzecz rodzin wymagających wsparcia,
- 5) Prowadzenie grupy korekcyjnej dla sprawców przemocy,
- 6) Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- 7) Propagowanie terapii odwykowej,
- 8) Profilaktyka uzależnień,

Ad 2:

- 1) Tworzenie systemu wspierania i edukowania rodzin (praca socjalna w rodzinie),
- 2) Utworzenie dziennego ośrodka wsparcia dziecka i rodziny,
- 3) Propagowanie uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez świetlice środowiskowe,
- 4) Terapia rodzinna,

Ad3:

- 1) Organizowanie kampanii i otwartych warsztatów w celu upowszechniania idei rodzicielstwa zastępczego,
- 2) Wspieranie już istniejących rodzin,
- 3) Tworzenie nowych rodzin zastępczych,
- 4) Kontynuowanie spotkań grupy wsparcia rodzin zastępczych,
- 5) Utworzenie niespokrewnionej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia,
- 6) Prowadzenie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin zastępczych,

Ad 4:

- 1) Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- 2) Propagowanie udziału w terapii psychologicznej, odwykowej,

- 3) Informowanie rodziców z ograniczoną lub odebraną władzą rodzicielską o możliwości udziału w „Treningu umiejętności wychowawczych”,
- 4) Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego - pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna, terapeutyczna.

Ad 5:

- 1) Pomoc w podnoszeniu kwalifikacji oraz rozwijanie motywacji do dalszego kształcenia (np. udział w Programie POKL „ Aktywność szansą na zmiany”,
- 2) Pomoc psychologiczna w celu rozwijania poczucia własnej wartości,
- 3) Pomoc w przygotowaniu do wkroczenia na rynek pracy – doradztwo zawodowe,
- 4) Rozwijanie umiejętności wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych prowadzenia gospodarstwa domowego, gospodarowania domowym budżetem,
- 5) Pomoc w realizacji Indywidualnego Programu Usamodzielnienia (IPU) przez usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych,

IV. PROJEKT W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PORADNICTWA RODZINNEGO

- 1) Utworzenie Dziennego Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny w ramach, którego realizowane będą następujące działania:
 - wdrażanie programów profilaktycznych,
 - organizowanie czasu wolnego dzieciom w środowisku lokalnym,
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej,
 - prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (psycholog, pedagog, pracownik socjalny, radca prawny, lekarz psychiatra oraz inni specjaliści),
 - punkt konsultacyjny dla rodzin,
 - prowadzenie działań wychowawczo-socjalnych poza ośrodkiem (streetworking),

V. PROJEKT W ZAKRESIE WSPIERANIA I PROPAGOWANIA RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO

- 1) Wyszkolenie pary trenerów posiadających kwalifikacje do prowadzenia szkoleń dla kandydatów gotowych pełnić funkcję rodziców zastępczych,
- 2) Utworzenie Ośrodka Adopcyjno - Opiekuńczego w ramach, którego będą realizowane następujące działania:

- specjaliści – trenerzy będą szkolić i doskonalić już istniejące rodziny zastępcze,
- realizowanie kampanii popularyzujących idee rodzicielstwa zastępczego,
- szkolenie kandydatów gotowych pełnić funkcję rodziców zastępczych,
- prowadzenie warsztatów szkoleniowych oraz grupy wsparcia dla rodzin zastępczych ,
- prowadzenie superwizji dla rodzin zastępczych,

VI. PROJEKT W ZAKRESIE OPIEKI NAD MŁODZIEŻĄ USAMODZIELNIAJĄCĄ SIĘ

- 1) Utworzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych dzięki, którym opuszczający w/w formy opieki będą mieli szansę na:
 - przygotowanie się do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego,
 - wykształcenie umiejętności planowania swoich działań, przewidywania skutków i konsekwencji podejmowanych decyzji,
 - samodzielne podejmowanie odpowiedzialności za własne życie,
 - nabycie umiejętności współżycia z innymi osobami z poszanowaniem ich odrębności ,
 - nabycie praktycznych umiejętności niezbędnych w życiu dorosłym,

VII. EWALUACJA

Program dotyczący systemu opieki nad dzieckiem i rodziną będzie podlegał ewaluacji, która ma na celu:

- prawidłowy rozwój instytucji pomocy społecznej i projektów, które są przez nią realizowane,
- przyczyniania się do wzrostu skuteczności podejmowanych działań,
- wskazanie kierunków ewentualnych zmian oraz nowych kierunków pracy,
- polepszenie skuteczności pracy w wyznaczonych obszarach działań,

VIII. ZAKOŃCZENIE

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowanego działania różnych instytucji: ośrodków pomocy społecznej, sądu rodzinnego i nieletnich, placówek opiekuńczo-

wychowawczych, szkół, przedszkoli, powiatowego centrum pomocy rodzinie, rodzinnych form opieki zastępczej, policji, poradni pedagogiczno-psychologicznej, oraz innych instytucji zajmujących się rodziną i dzieckiem.

Powiatowy Program Opieki nad Dzieckiem i Rodziną wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Program wskazuje również kierunki zmian prowadzonych działań, rozszerzając ofertę lub wprowadzając modyfikację w celu podniesienia ich efektywności.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.